

Vuxnas kontakter med barn i sexuella syften

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2008/09:149 Vuxnas kontakter med barn i sexuella syften, fem motionsyrkanden som väckts med anledning av propositionen samt sammanlagt sju motionsyrkanden från de allmänna motionstiderna 2007 och 2008.

I propositionen föreslås att ett nytt brott införs i brottsbalken benämnt *kontakt med barn i sexuellt syfte*. Syftet är att ytterligare förstärka det straffrättsliga skyddet för barn mot att utsättas för sexuella övergrepp. Brottet tar sikte på kontakter med barn, exempelvis genom Internet, som syftar till att möjliggöra sexuella övergrepp vid ett fysiskt sammanträffande med barnet. Bestämmelsen föreslås omfatta den som, i syfte att mot ett barn under 15 år begå en gärning för vilken straff föreskrivs i 6 kap. 4–6, 8 eller 10 §§ brottsbalken, träffar en överenskommelse med barnet om ett sammanträffande samt därefter vidtar någon åtgärd som är ägnad att främja att ett sådant sammanträffande kommer till stånd. Straffet föreslås vara böter eller fängelse i högst ett år. Vidare föreslås att bestämmelsen i 6 kap. 14 § brottsbalken om ansvarsfrihet i vissa fall utvidgas för att kunna tillämpas även i fråga om gärningar enligt den nya straffbestämmelsen.

I propositionen redovisas också det förebyggande arbete som pågår och planeras för att bl.a. motverka och förebygga vuxnas kontakter med barn i sexuella syften.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2009.

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller propositionen och avslår motionsyrkandena.

I betänkandet finns 4 reservationer (s, v, mp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Vuxnas kontakter med barn i sexuella syften	5
Uppföljning av lagstiftningen m.m.	6
Barns säkerhet på Internet m.m.	7
Skolans ansvar i det förebyggande arbetet	9
Internetbranschens ansvar	10
Stöd och hjälp till gärningsmännen	11
Reservationer	13
1. Uppföljning av lagstiftningen m.m., punkt 2 (s, v, mp)	13
2. Barns säkerhet på Internet m.m., punkt 3 (s, v, mp)	13
3. Skolans ansvar i det förebyggande arbetet, punkt 4 (s, v, mp)	14
4. Stöd och hjälp till gärningsmännen, punkt 6 (s, v, mp)	15
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Propositionen	16
Följdmotionen	16
Motion från allmänna motionstiden hösten 2007	16
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008	17
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	18

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Vuxnas kontakter med barn i sexuella syften

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:149 och avslår motionerna 2008/09:Ju201 yrkande 2, 2008/09:Ju283 yrkande 1, 2008/09:Ju297 och 2008/09:Ju379 yrkande 14.

2. Uppföljning av lagstiftningen m.m.

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju20 yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (s, v, mp)

3. Barns säkerhet på Internet m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ju425 yrkandena 1 och 2 samt 2008/09:Ju20 yrkande 5.

Reservation 2 (s, v, mp)

4. Skolans ansvar i det förebyggande arbetet

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju20 yrkande 3.

Reservation 3 (s, v, mp)

5. Internetbranschens ansvar

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju283 yrkande 3.

6. Stöd och hjälp till gärningsmännen

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju20 yrkande 4.

Reservation 4 (s, v, mp)

Stockholm den 28 april 2009

På justitieutskottets vägnar

Thomas Bodström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Thomas Bodström (s), Inger Davidson (kd), Henrik von Sydow (m), Krister Hammarbergh (m), Margareta Persson (s), Johan Linander (c), Elisebeht Markström (s), Johan Pehrson (fp), Karl Gustav Abramsson (s), Inge Garstedt (m), Christer Adelsbo (s), Helena Bouveng (m), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Otto von Arnold (kd), Mehmet Kaplan (mp) och Borian Åberg (m).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

En av chefen för Justitiedepartementet utsedd utredare överlämnade i april 2007 departementspromemorian Vuxnas kontakter med barn i sexuella syften (Ds 2007:13). Promemorian har remissbehandlats och en sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (Ju2007/4313/L5).

Lagrådet har granskat lagförslaget och haft vissa synpunkter. Regeringen har följt Lagrådets förslag.

Med anledning av propositionen har en motion väckts, vidare behandlas sju motionsyrkanden från de allmänna motionstiderna 2007 och 2008. Förslagen i motionerna återges i *bilaga 1*.

Regeringens lagförslag återfinns i *bilaga 2*.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att ett nytt brott införs i brottsbalken benämnt *kontakt med barn i sexuellt syfte*. Syftet är att ytterligare förstärka det straffrättsliga skyddet för barn mot att utsättas för sexuella övergrepp. Brottet tar sikte på kontakter med barn, exempelvis genom Internet, som syftar till att möjliggöra sexuella övergrepp vid ett fysiskt sammanträffande med barnet. Bestämmelsen föreslås omfatta den som, i syfte att mot ett barn under 15 år begå en gärning för vilken straff föreskrivs i 6 kap. 4–6, 8 eller 10 §§ brottsbalken, träffar en överenskommelse med barnet om ett sammanträffande samt därefter vidtar någon åtgärd som är ägnad att främja att ett sådant sammanträffande kommer till stånd. Straffet föreslås vara böter eller fängelse i högst ett år.

Vidare föreslås att bestämmelsen i 6 kap. 14 § brottsbalken om ansvarsfrihet i vissa fall utvidgas för att kunna tillämpas även i fråga om gärningar enligt den nya straffbestämmelsen.

I propositionen redovisas också det förebyggande arbete som pågår och planeras för att bl.a. motverka och förebygga vuxnas kontakter med barn i sexuella syften.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2009.

Utskottets överväganden

Vuxnas kontakter med barn i sexuella syften

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om att ett nytt brott införs i brottsbalken benämnt *kontakt med barn i sexuellt syfte*. Riksdagen avslår därför fyra motionsyrkanden om att kontakter med barn i sexuella syften bör kriminaliseras.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att en ny straffbestämmelse införs i 6 kap. brottsbalken som tar sikte på kontakter med barn som syftar till att möjliggöra sexuella övergrepp vid ett fysiskt sammanträffande med barnet. Bestämmelsen ska omfatta den som, i syfte att mot ett barn under 15 år begå en gärning för vilken straff föreskrivs i 4–6, 8 eller 10 §§, träffar en överenskommelse med barnet om ett sammanträffande samt därefter vidtar någon åtgärd som är ägnad att främja att ett sådant sammanträffande kommer till stånd. Straffet ska vara böter eller fängelse i högst ett år. Brottet ska benämnas *kontakt med barn i sexuellt syfte*.

Vidare föreslår regeringen att bestämmelsen i 6 kap. 14 § brottsbalken om ansvarsfrihet i vissa fall utvidgas för att kunna tillämpas även i fråga om gärningar enligt den nya straffbestämmelsen. Ett nytt andra stycke införs i detta syfte i paragrafen.

Motionerna

I motionerna 2008/09:Ju201 (m) yrkande 2, 2008/09:Ju283 (mp) yrkande 1, 2008/09:Ju297 (m) och 2008/09:Ju379 (s) yrkande 14 efterfrågas lagstiftning som kriminaliserar kontakter med barn i sexuella syften.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att det finns ett behov av att vidta lagstiftningsåtgärder för att ytterligare förstärka skyddet för barn mot att utsättas för sexuella övergrepp. Utskottet välkomnar därför att ett lagförslag nu lämnas på detta område. I departementspromemorian Vuxnas kontakter med barn i sexuella syften (Ds 2007:13) föreslås att straffansvar för det nya brottet ska inträda redan på kontaktstadiet, dvs. då en vuxen har kontakt med ett barn med avsikt att i något avseende sexuellt förgräpa sig på barnet. Flera remissinstanser har anfört att det kan ge upphov till bevisssvårigheter om straffansvaret ska inträda redan på kontaktstadiet.

Regeringen för i propositionen ett resonemang om när detta ansvar lämpligen bör inträda. Resonemanget mynnar ut i att straffansvar föreslås inträda för det nya brottet först när gärningsmannens brottsliga avsikt har kommit till uttryck inte bara i kontakter utan också i ett efterföljande handlande såsom t.ex. genom att påbörja en resa till en avtalad mötesplats. Utskottet finner detta ställningstagande väl avvägt och tillstyrker propositionens lagförslag i denna del. Utskottet tillstyrker även att bestämmelsen i 6 kap. 14 § brottsbalken om ansvarsfrihet bör utvidgas för att kunna tillämpas även i fråga om gärningar enligt den nya straffbestämmelsen. Utskottet tillstyrker således propositionens lagförslag i dess helhet. Motionerna 2008/09:Ju201 yrkande 2, 2008/09:Ju283 yrkande 1, 2008/09:Ju297 och 2008/09:Ju379 yrkande 14 får anses tillgodosedda och avstyrks därför.

Uppföljning av lagstiftningen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om vikten av effektiv lagstiftning och kontinuerlig uppföljning av densamma.

Jämför reservation 1 (s, v, mp).

Motionen

I motion 2008/09:Ju20 (mp) yrkande 1 betonas vikten av att lagstiftningen är effektiv så att den ger barnen bästa möjliga skydd. Vidare begärs i motionen (yrkande 2) en kontinuerlig uppföljning av lagstiftningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att nu aktuell lagstiftning förbättrar förutsättningarna att skydda barn mot att utsättas för sexuella övergrepp vid fysiska sammanträffanden. Reformer på det straffrättsliga området bör enligt utskottets mening följas upp och utvärderas efter att lagstiftningen har varit i kraft en tid. Utskottet noterar att regeringen i propositionen anför att den avser att initiera en uppföljning av den nya straffbestämmelsen inom två från ikraftträdandet. Utskottet anser mot denna bakgrund det varken lämpligt eller nödvändigt att nu närmare bestämma hur en sådan uppföljning bör genomföras. Något initiativ från riksdagens sida med anledning av motion 2008/09:Ju20 yrkandena 1 och 2 bör inte tas. Motionsyrkandena avstyrks.

Barns säkerhet på Internet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att det behövs fler undersökningar och bättre kunskap i frågor som rör barns användande av Internet och riskerna därmed. Riksdagen avslår vidare två motionsyrkanden om att lagstiftningen beträffande barns utsatthet på Internet bör utredas och att frågan om barns säkerhet på Internet bör tas upp av Sverige i internationella sammanhang, företrädesvis inom EU.

Jämför reservation 2 (s, v, mp).

Motionerna

I motion 2008/09:Ju20 (mp) yrkande 5 påpekas behovet av fler undersökningar och bättre kunskap i frågor som rör barns användande av Internet och riskerna därmed. I motion 2007/08:Ju425 (kd) yrkande 1 framförs att lagstiftningen beträffande barns utsatthet på Internet bör utredas. Vidare framförs (yrkande 2) att frågan om barns säkerhet på Internet bör tas upp av Sverige i internationella sammanhang, företrädesvis inom EU.

Propositionen m.m.

Regeringen anför i propositionen att Medierådet, som är regeringens expertorgan i frågor om barns och ungas mediesituation och mediepåverkan och som bl.a. arbetar med att minska riskerna för skadlig mediepåverkan på barn, sedan 2005 driver kampanjen Det unga Internet med ekonomiskt stöd från Europeiska kommissionens handlingsprogram Safer Internet plus. Syftet med kampanjen är bl.a. att öka medvetenheten och uppmuntra till dialog mellan barn och vuxna om säkert användande av Internet och visa på mediets fördelar, utveckla och sprida verktyg och metoder för en säkrare användning av Internet, stödja kunskap om Internet och källkritik samt lära barn att hantera nya medier på ett ansvarsfullt sätt.

Vidare anförts att Brottsförebyggande rådet (Brå) på regeringens uppdrag i samråd med Jämställdhetsombudsmannen har tagit fram ett handledningsmaterial som riktar sig till unga i syfte att belysa frågor kring sexualbrott, sexuella trakasserier, sexuell integritet och självbestämmande m.m.

Dessutom nämns i propositionen att regeringen i september 2008 gett Ungdomsstyrelsen i uppdrag att genomföra insatser i syfte att främja det generella förebyggande arbetet mot sexuell exploatering av barn och ungdomar mellan 13 och 25 år, genom Internet och andra interaktiva medier. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 december 2010.

Regeringen pekar vidare på att det inom Europarådet under 2006 och 2007 utarbetades en konvention om skydd för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp. Konventionen har ett brett anslag och innehåll-

ler bl.a. bestämmelser om förebyggande åtgärder, åtgärder för hjälp till och skydd för offer, behandling av sexualbrottsförövare, materiell straffrätt, jurisdiktion, brottsutredning, åtal och andra processrättsliga regler.

Vidare har EU-kommissionen den 25 mars 2009 (KOM (2009) 135 slutlig) lämnat ett förslag till rådets rambeslut om bekämpning av sexuella övergrepp mot barn, sexuellt utnyttjande av barn och barnpornografi samt om upphävande av rambeslut 2004/68/RIF. Förslaget innefattar en del som gäller nya IT-brott. Nya former av sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande som underlättas genom användningen av IT föreslås därigenom bli straffbelagda. Detta gäller bl.a. brottet kontaktsökning med barn i brottsligt uppsåt via Internet, s.k. *grooming*.

Inom EU har EU-parlamentet och rådet den 16 december 2008 undertecknat ett beslut om att inrätta ett flerårigt gemenskapsprogram för att skydda barn som använder Internet och annan kommunikationsteknik (1351/2008/EG, KOM (2008) 106). Programmet gäller 2009–2013. I programmet anförts att Europeiska unionen sedan 1996 har varit en föregångare när det gäller att skydda barn, och att de efter varandra följande programmen för ett säkrare Internet (Handlingsplanen för ett säkrare Internet 1999–2004 och programmet Safer Internet plus 2004–2008) har haft en framträdande plats i kommissionens verksamhet inom detta område.

Kommissionen har också antagit ett meddelande om genomförandet av det fleråriga gemenskapsprogrammet för att främja en säkrare användning av Internet och ny online teknik (Safer Internet plus) för perioden 2005–2006 (KOM (2006) 661).

Kommissionen anförde när förslaget till nu aktuellt gemenskapsprogram utarbetades att en konsekvensbedömning, inklusive offentliga samråd på nätet och riktade samråd, genomförts mellan april och juli 2007. Denna bekräftade att de åtgärder som genomförts hade varit effektiva, samtidigt som vikten av att anpassa dem till nya behov betonades. Skyddet av barn i online miljön bedömdes även i fortsättningen vara ett stort problem, och utmaningen förvärrades ytterligare av ny teknik och nya tjänster, vilka leder till nya användningsområden och nya risker, särskilt för barn. Det nya programmet kommer enligt kommissionen att underlätta samarbete och utbyte av erfarenheter och bästa praxis på alla nivåer om frågor som rör barns säkerhet online.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar med tillfredsställelse att ett omfattande arbete pågår såväl nationellt som internationellt för att förbättra barns säkerhet på Internet och för att skydda dem mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp. Detta arbete är enligt utskottets mening viktigt och medför att kunskaperna i frågor som rör barns användande av Internet och riskerna som är förknippade därmed förbättras. Något initiativ från riksdagens sida med anledning av motion 2008/09:Ju20 (mp) yrkande 5 är inte nödvändigt. Motionsyrkan-

det avstyrks. Utskottet är inte berett att ställa sig bakom kravet i motion 2007/08:Ju425 yrkande 1 om att en utredning bör tillsättas för att se över lagstiftningen på området, varför motionsyrkandet avstyrks. Ett omfattande arbete rörande barns säkerhet på Internet pågår inom EU. Något initiativ från riksdagens sida bör därför inte heller tas med anledning av motion 2007/08:Ju425 yrkande 2. Även detta yrkande avstyrks därför.

Skolans ansvar i det förebyggande arbetet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att skolan har i uppgift att lära barn att förhålla sig kritiskt till sitt användande av Internet. Jämför reservation 3 (s, v, mp).

Motionen

I motion 2008/09:Ju20 (mp) yrkande 3 påtalas att skolan har i uppgift att lära barn att förhålla sig kritiskt till sitt användande av Internet. Enligt motionärerna bör Skolverkets uppgift vara att se till att alla elever får del av information kring användande av Internet.

Propositionen

Regeringen anför i propositionen att Statens skolverk fått i uppdrag att planera och genomföra insatser i syfte att främja jämställdhet i bl.a. grundskolan. Uppdraget avser bl.a. att erbjuda skolpersonal fortbildning i sex- och samlevnadsundervisning. Fortbildningen ska bl.a. ge kunskap om hur sådana komplexa frågeställningar som sexuellt utnyttjande, sexuellt våld och sexuell exploatering, innefattande sådan exploatering som sker i nya digitala medier, kan diskuteras med elever ur ett jämställdhets- och rättighetsperspektiv. Uppdraget ska slutrapporteras senast den 31 december 2010. Därutöver har verket också fått i uppdrag att främja användningen av informations- och kommunikationsteknik (IKT). I uppdraget ingår bl.a. att det ska verka för en säker användning av IKT, skydd av den personliga integriteten och andra integritetsaspekter samt för en diskussion om ett kritiskt förhållningssätt till den information som tillgängliggörs genom Internetbaserade verktyg och tjänster. Verket ska också bedöma verksamheter- nas utvecklingsbehov och inkomma med denna bedömning senast den 1 september 2009.

Utbildningsutskottet har nyligen i *betänkande 2008/09:UbU17 Grundskolan* behandlat liknande motionsyrkanden som 2008/09:Ju20 yrkande 3. Utskottet, som ansåg att motionsyrkandena skulle avslås, anförde bl.a. följande (s. 63).

I läroplaner och kursplaner betonas bl.a. skolans ansvar för att uppmärksamma hälsa och livsstilsfrågor. Skolan har också ett ansvar för att ge eleverna förutsättningar för att kunna hantera svåra situationer i livet. Det är i skolan som förutsättningarna är störst att nå så många barn som möjligt med upplysning, samtidigt som skolan har en naturlig roll genom arbetet med att ge barn och ungdomar nödvändiga färdigheter i såväl säker IT-användning som kritiskt tänkande.

Utskottet anser att huvudansvaret för detta i första hand måste anses vila på föräldrarna eftersom en stor del av de oönskade kontakterna torde ske när barn använder Internet i hemmiljön. Att öka barns medvetenhet om och förmåga att identifiera faror på bl.a. Internet är i praktiken den kanske viktigaste förebyggande åtgärden på området. Bara om barn utrustas med tillräckliga insikter och färdigheter samt en beredskap för företeelsen att vuxna försöker kontakta dem i sexuella syften kan de i praktiken skyddas mot att fara illa i sådana situationer. Utskottet anser att skolan här har en viktig roll.

Utskottets ställningstagande

Justitieutskottet ansluter sig till utbildningsutskottets uppfattning att skolan har en viktig roll när det gäller att öka barns medvetenhet om och förmåga att identifiera faror på bl.a. Internet. Utskottet konstaterar därför med tillfredsställelse att Statens skolverk har fått två uppdrag som förbättrar förutsättningarna för elever att få förbättrad kunskap kring användande av Internet. Justitieutskottet anser, i likhet med utbildningsutskottet, att huvudansvaret för att ge barn och ungdomar nödvändiga färdigheter i såväl säker IT-användning som kritiskt tänkande måste anses vila på föräldrarna eftersom en stor del av de oönskade kontakterna torde ske när barn använder Internet i hemmiljön.

Mot bakgrund av det anförda är något initiativ med anledning av motion 2008/09:Ju20 yrkande 3 inte nödvändigt. Motionsyrkandet avstyrks.

Internetbranschens ansvar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att det bör utredas om Internetbranschen bör få ett större ansvar när det gäller tydligare användarregler och förbättrad övervakning.

Motionen

I motion 2008/09:Ju283 (mp) yrkande 3 anförs att det bör utredas om Internetbranschen bör få ett större ansvar när det gäller tydligare användarregler och förbättrad övervakning.

Propositionen

Enligt regeringens mening är ett självreglerande arbete inom Internetbranschen helt nödvändigt eftersom det i praktiken är omöjligt och inte heller önskvärt för de polisiära myndigheterna att bedriva verksamhet för övervakning av alla tänkbara forum för kontakter med barn. Regeringen anser att det dock finns skäl att fortlöpande se över behovet av ytterligare förbättringar och initiativ på området. Ett sådant uppdrag har därför getts till Medierådet genom dess direktiv. Enligt direktiven har Medierådet bl.a. i uppgift att genom konstruktiva och kontinuerliga kontakter driva på mediebranschernas självreglerande arbete för att skydda barn och unga från skadlig mediepåverkan. Medierådet ska ha kunskap för att kunna agera i bl.a. frågor om utvecklingen av olika metoder för självreglering, bidra med fakta om barns och ungas medieanvändning och mediepåverkan samt ta initiativ för att tydligt minska riskerna för skadlig påverkan (dir. 2003:75). Verksamheten inkluderar interaktiva medier såväl på Internet som i andra former. Regeringen anför vidare att den instämmer i vad som anförs i promemorian (Ds 2007:13) om att det inte är lämpligt att genom tvingande lagstiftning ålägga branschens aktörer ett ansvar att övervaka och stoppa sådan kommunikation som kan misstänkas syfta till att vuxna lär känna barn i brottsliga syften.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att det självreglerande arbetet inom Internetbranschen är helt nödvändigt och att behovet av ytterligare förbättringar och initiativ på området fortlöpande behöver ses över. Utskottet konstaterar att Medierådet genom sina direktiv bl.a. har i uppdrag att genom konstruktiva och kontinuerliga kontakter driva på det självreglerande arbetet. Mot bakgrund av Medierådets uppdrag anser utskottet inte att det föreligger behov av något initiativ från riksdagens sida om att utreda om Internetbranschen bör få ett större ansvar när det gäller tydligare användarregler och förbättrad övervakning. Motion 2008/09:Ju283 (mp) yrkande 3 avstyrks därför.

Stöd och hjälp till gärningsmännen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om stöd och hjälp till gärningsmännen.

Jämför reservation 4 (s, v, mp).

Motionen

I motion 2008/09:Ju20 (mp) yrkande 4 efterfrågas stöd och hjälp till gärningsmännen.

Bakgrund

Regeringen beskrev i handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer (skr. 2007/08:39) att den avsåg att ge Kriminalvården i uppdrag att genomföra en särskild satsning på åtgärder ägnade att öka insatserna för sexualbrottsdömda samt män som dömts för våld i nära relationer.

Enligt regleringsbrevet för 2008 och 2009 ska Kriminalvården genomföra en särskild satsning på åtgärder ägnade att öka insatserna för sexualbrottsdömda samt män som dömts för våld i nära relationer. Uppdraget avser perioden 2008–2010. En delredovisning ska ske senast den 31 oktober 2009. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 april 2011 (Ju2008/7299/KRIM).

I april 2006 öppnade *Sexualmedicinskt centrum* vid Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge. Man vänder sig till personer med bl.a. problem kring sexuell tvångsmässighet och sexberoende, olika sexuella avvikelser samt dem som riskerar att utveckla ett beteende som leder till sexualbrott eller de som har begått sexualbrott. Centrumets verksamhet ska fungera både som kunskapscentrum och samarbetspartner till myndigheter som Socialstyrelsen, Folkhälsoinstitutet, Kriminalvården, Brå m.fl. Myndigheter och frivilligorganisationer samt sexualmedicinskt verksam personal från annat håll kan vända sig till Sexualmedicinskt centrum för information, kunskapsinhämtning, stöd och råd. Centrumet har ambitionen att utgöra en fungerande regions- och riksspecialitet.

Projekt benämnda *Kast* (köpare av sexuella tjänster) bedrivs i Stockholm, Göteborg och Malmö. De vänder sig främst till personer som vill sluta eller minska köp av sex men även till dem som upplever att de har ett tvångsmässigt sexuellt beteende. Man erbjuder samtal, rådgivning och terapi.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är viktigt att de vuxna som gör sig skyldiga till brott som avses med nu aktuell lagstiftning får behandling. Utskottet konstaterar att Kriminalvården för närvarande genomför en särskild satsning på åtgärder ägnade att öka insatserna för sexualbrottsdömda. Vidare noterar utskottet att Sexualmedicinskt centrum vid Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge har verksamhet som vänder sig till bl.a. vuxna som söker kontakt med barn i sexuella syften. Mot denna bakgrund anser utskottet inte att något initiativ från riksdagens sida med anledning av motion 2008/09:Ju20 yrkande 4 är nödvändigt. Motionsyrkandet avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Uppföljning av lagstiftningen m.m., punkt 2 (s, v, mp)

av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s) och Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju20 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser att det för barns trygghet är angeläget med en lagstiftning som verkligen fungerar och är effektiv. Endast om så är fallet kan lagstiftningen fungera preventivt och avskräcka potentiella förövare. Barns trygghet måste värnas, och det gör man med en lagstiftning som faktiskt också leder till fällande domar. Vi anser också att det är viktigt att ny lagstiftning följs upp och utvärderas för att man ska kunna upptäcka och åtgärda eventuella luckor i lagen. Den nu aktuella lagstiftningen bör därför kontinuerligt följas upp för att kontrollera att den verkligen ger det skydd för barnen som är avsett.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

2. Barns säkerhet på Internet m.m., punkt 3 (s, v, mp)

av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s) och Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju20 yrkande 5 och avslår motion 2007/08:Ju425 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Det nu aktuella lagförslaget bygger på en utredning om barns och ungdomars kontakter på Internet som gjordes av Brottsförebyggande rådet under 2006. Vi anser att det är angeläget med fler utredningar och bättre kunskap i frågor som rör barns Internetanvändande och de risker som de utsätts för i samband med det. Vi anser också att det är viktigt med kunskap om gärningsmännen och vilka metoder de använder. I dagsläget saknas svensk forskning kring vilka förövarna är, hur stort antal personer det handlar om och vilka metoder de använder. För att kunna arbeta mot problemet är det viktigt med kunskap i dessa frågor.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

3. Skolans ansvar i det förebyggande arbetet, punkt 4 (s, v, mp)

av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s) och Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju20 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att lärare och annan personal som jobbar i skolan har en viktig uppgift när det gäller att ta upp frågor som rör Internetanvändande och att se till att alla barn och ungdomar har tillräckligt med kunskaper om risker på nätet. Lärare och andra som jobbar med barn behöver därför kontinuerlig fortbildning. För att barn ska våga ta upp sina funderingar kring dessa frågor och berätta om att de blivit utsatta för kontaktförsök som känns obehagliga är det viktigt att de känner att de vuxna vet vad de pratar om och att de vuxna har tillräcklig kunskap för att kunna förstå. Vi anser att Skolverkets uppgift bör vara att se till att alla elever får ta del av information kring Internetanvändande och att de får utbildning i dessa frågor. Som det nu är ser det olika ut på olika skolor. Skolverkets uppgift skulle också kunna vara att sprida goda exempel, t.ex. kampanjer som har varit framgångsrika.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

4. Stöd och hjälp till gärningsmännen, punkt 6 (s, v, mp)

av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s) och Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju20 yrkande 4.

Ställningstagande

Vi anser att man bör erbjuda hjälp till presumtiva förövare. Det behövs platser dit de kan vända sig, t.ex. mottagningar och jourtelefoner. Det är också viktigt att de som har begått brott får behandling i samband med straffet för att undvika att de upprepar handlingarna. Det är också väsentligt med tillgänglig information om vart man vänder sig om man vill ha hjälp och att det finns resurser för att erbjuda denna hjälp.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:149 Vuxnas kontakter med barn i sexuella syften:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken.

Följdmotionen

2008/09:Ju20 av Mehmet Kaplan m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en effektiv lagstiftning för att skydda barn.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en kontinuerlig uppföljning av lagstiftningen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolans ansvar i det förebyggande arbetet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd och hjälp till gärningsmännen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av fler undersökningar och bättre kunskap i frågan.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Ju425 av Désirée Pethrus Engström (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över lagstiftning avseende ungdomars utsatthet på Internet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ta upp frågan om barns säkerhet på Internet i internationella sammanhang, företrädesvis i EU.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:Ju201 av Magdalena Andersson och Finn Bengtsson (båda m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lagstiftning mot grooming.

2008/09:Ju283 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp):

1. Riksdagen begär att regeringen snarast återkommer till riksdagen med ett lagförslag mot grooming.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda huruvida Internetbranschen bör få ett större ansvar när det gäller tydligare användarregler och förbättrad övervakning.

2008/09:Ju297 av Isabella Jernbeck och Björn Hamilton (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kriminalisera kontakter med barn som har sexuellt syfte.

2008/09:Ju379 av Mona Sahlin m.fl. (s):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kriminalisera grooming.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om brottsbalken

dels att 6 kap. 14 § ska ha följande lydelse,

dels att det i balken ska införas en ny paragraf, 6 kap. 10 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

10 a §

Den som, i syfte att mot ett barn under femton år begå en gärning för vilken straff föreskrivs i 4, 5, 6, 8 eller 10 §, träffar en överenskommelse med barnet om ett sammanträffande samt därefter vidtar någon åtgärd som är ägnad att främja att ett sådant sammanträffande kommer till stånd, döms för kontakt med barn i sexuellt syfte till böter eller fängelse i högst ett år.

14 §¹

Den som har begått en gärning enligt 5 § eller 6 § första stycket mot ett barn under femton år eller enligt 8 § första stycket eller 10 § första stycket, *skall* inte dömas till ansvar om det är uppenbart att gärningen inte inneburit något övergrepp mot barnet med hänsyn till den ringa skillnaden i ålder och utveckling mellan den som har begått gärningen och barnet samt omständigheterna i övrigt.

Den som har begått en gärning enligt 5 § eller 6 § första stycket mot ett barn under femton år eller enligt 8 § första stycket eller 10 § första stycket, *ska* inte dömas till ansvar om det är uppenbart att gärningen inte inneburit något övergrepp mot barnet med hänsyn till den ringa skillnaden i ålder och utveckling mellan den som har begått gärningen och barnet samt omständigheterna i övrigt.

Detsamma gäller den som har begått en gärning enligt 10 a § om den har syftat till en sådan gärning som anges i första stycket och som, om den hade fullbordats, enligt vad som anges där uppenbarligen inte skulle ha inneburit något övergrepp mot barnet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.

¹ Senaste lydelse 2005:90.